భగవాన్ ఏమిటిది?

శీకిళ్ళ వెంకట సూర్యనారాయణ*

పదకొండవసారి ఆ టెలిగ్రాం చదివి జేబులో పెట్టుకున్నాడు అనంతయ్య. అనంతయ్య ప్రక్కన కూర్చున్న అనసూయమ్మ భర్త కేసి చూసి మళ్ళీ తల అటు తిప్పింది. ఆమె కళ్ళలో ఏర్పడిన తడి ఏక్షణంలోనైనా క్రిందికి జారటానికి సిద్ధంగా ఉంది. రైలు మాత్రం అందరితో పాటు వీళ్ళని కూడ మోసుకుని పోతునేవుంది.

ప్రభాకర్‌కి ఏం కాలేదు కదా! నేను వెళ్ళే సరికి వాడ్ని చూస్తానా! అసలు ఎందుకు దెబ్బలు తగిలాయట. కారు క్రింద పడ్డాడా! సైకిలు దేనికైనా గుద్దుకుందా! మీ అబ్బాయికి దెబ్బలు తగిలాయి, వెంటనే రండి అని టెలిగ్రాం ఇచ్చిన ఇంజనీరింగు కాలేజీ ప్రిన్సిపాల్ మరి నాలుగు లైనుల వివరంగా టెలిగ్రాం ఇస్తే ఏం పోయింది. అసలు వాడ్ని విశాఖపట్నంలో పెట్టి చదివించకుండా ఉంటే పోయేది. అను కుంటు న్నాడు అనంతయ్య.

ప్రభాకర్ పుట్టినపుడు "తొలుచూరు మగపిల్లవాడు, అదృష్టవంతుడివి నీచేతికి ఎందరాశే అంది వస్తాడు" అని తాలు కాఫీసులో సాటిగుమాస్తాలు అభినందించారు అనంతాన్ని.

అపును వాడ్ని బాగ చదివించాలి. వాడు నాలా తాలూకాలో గుమాస్తా కాకూడదు అను కుంటు ఆరోజు స్నేహితులకు విందు ఇచ్చాడు అనంతయ్య.

ఆ తర్వాత ప్రభాకర్ తప్పటడుగులు వేస్తు తల్లిదండ్రులను చూసి నవ్వినపుడు, ఆ పిల్లవాడ్ని ఎత్తి ముద్దాడి "వీడ్ని ఇంజనీరు చేస్తాను" అనేవాడు అనంతయ్య.

"చాల్లెండి సంబడం వేలుడులేడు వీడి మీద ఆశలు పెంచేసుకుంటున్నారు" అనేది అనసూయమ్మ నవ్వుని అణిచి పెట్టుకుంటూ.

"చూస్తుండు. వీడు పెద్దఇంజనీరై నిన్ను జీపులో ఎక్కించుకొని తిప్పుతాడు."

"సరేలెండి ఆ రోజు వస్తే మీరే ఎక్కి తిరగండి సరేనా" అనేది అనసూయమ్మ.

ఆ తర్వాత మరో ఇద్దరు మగపిల్లలు, ఆ తర్వాత మరో ఇద్దరు ఆడపిల్లలు పుట్టి నపుడు ప్రభాకర్‌ని చదివించలేనేమో అని భయపడ్డాడు అనంతయ్య.

ప్రభాకర్ మొదటి నుంచి చదువులో ఫస్టుగానే వచ్చాడు. అలాగే ఇంటరులో కూడ కాలేజీకి ఫస్టుగానే వచ్చాడు.

ఆ నాటికి అనంతయ్యకి ప్రభాకర్‌ని ఇంజనీరింగు చదివించాలన్న నిశ్చయం కేవలం కోరికగా మాత్రం మిగిలింది. రిజల్టు రాగానే, "అయితే నేను విశాఖ ఇంజనీరింగు కాలేజి అప్లికేషన్ తెప్పించనా" అడిగాడు ప్రభాకర్. తెప్పించు చూద్దాం లేలికగానే అనేసాడు అనంతయ్య.

మాట అయితే అనేశాను. ఎక్కడ రాజమండ్రి, ఎక్కడ విశాఖపట్నం. హాస్టల్‌లో పెట్టి చదివించగలనా? ఆలోచనలో పడ్డాడు అనంతయ్య. ఈ విషయమే స్నేహితునితో చర్చించాడు.

"తల తాకట్టు పెట్టి అయినా చేర్పు. తరువాత కొంతకి స్కాలర్‌షిప్ వస్తుంది. ఆపైన నెలకొక నూరు, నూటపాతిక రూపాయిలు పంపితే హాస్టలు కాకుండా ఏ రూములోనో కాలక్షేపం చేస్తాడు. కుర్రాడు బుద్ధిమంతుడు. సలహా ఇచ్చాడు మిత్రుడు.

"నూరు-నూటపాతికలు నెల నెలా పంపగలమా! ఇక రెండేళ్ళలో వెనకాల వాడు ఇంటర్‌కి వచ్చేస్తున్నాడు కదా" సందేహించాడు అనంతయ్య.

"బాగుంది పంపగలమా! అంటే ఎలాగా? కడు కట్టుకున్నైనా పంపాలి అయిదేళ్ళు ఎంతలో అవుతుంది. ముందు వాడు

నాలుగవ సంవత్సరంలోకి వచ్చేసరికి వెనకాల వాడు కాలేజికి వచ్చేస్తే వెనకాల వాణ్ణి ఒకటిరెండు అవుతావు,ఏదోఒకటి చేయాలి. వాడు రేపు సంపాదించి నీలా వాడు బరువు, బాధ్యతలు పంచుకుంటాడుకదా !''అన్నాడు మిత్రుడు.

ఆ విషయమే భార్యతో చెప్పాడు అనంతయ్య. ఆమె అవును అని కాని, కాదు అని కాని అనలేదు. నెల తిరగ కుండానే కాలేజీలో చేరమని కాయితం వచ్చింది. అనంతయ్యకి మతి పోయినంతపని అయింది. కాలేజీలో చేర్చడానికి, బస ఏర్పాట్లకి, కనీసం నాలుగు వందలయినా ఉండాలన్న విషయం అతనికి తెలియనిది కాదు.

అనసూయమ్మ మొదటి నుంచి కాస్త నిదానం ప్రధానం అనే అభిప్రాయం కలది. ప్రభాకర్‌ని ఇంజనీరు చేద్దామనే భర్త కోరిక ఆమెకు తెలుసు. దానితోపాటు తమ కుటుంబ ఆర్థిక పరిస్థితి ఆమెకు తెలుసు. అందుకే భర్త ప్రభాకర్‌ని చదివించడానికి తన నిశ్చయాన్ని చెప్పినపుడు ఆమె అవును అని కాని, కాదు అని కాని అన లేదు. అయితే ఆమె అంటి అంట నట్టుగా ఉండలేని పరిస్థితి కలిగింది.

ఆ మర్నాడే ప్రయాణం విశాఖకు. అనంతయ్యకు అప్పు ఎక్కడా దొరకలేదు. ఆ విషయం అతను కొడుకుతో చెప్పలేక పోయేడు. ప్రభాకర్ బట్టలు, కొన్ని పుస్తకాలు సర్దుకుని తన మిత్రులతో రేపే ప్రయాణం అని చెప్పడం గూడ విన్నాడు.

తిన్నగా భార్య దగ్గర వంటింట్లో పీట మీద కూర్చుని నిట్టూర్పు విడిచాడు. విషయం గ్రహించిన అనసూయమ్మ గ్లాసుడు మంచినీళ్లు అందించింది.

గ్లాసు క్రింద పెడుతూ "డబ్బు దొరక లేదు అనసూయా! రేపే ప్రయాణం. ఏం చేయాలో తోచటం లేదు !'' అన్నాడతను.

"మొత్తం ఈ నాలుగు వందలలోనే వాడి ఇంజనీరింగు చదువు పూర్తి కాదు. ఇలాంటి సందర్భాలు మనం ఎన్నో ఎదు ర్కోవాలి. మొదట చేర్పించడానికే ఇన్ని అవస్థలు పడుతున్నాము... ఇక...''

"ఈ గండం గడిస్తే ప్రతి నెలా పంపటం అంత కష్టం కాదు. ముందు ఈ గండం గడవాలి కదా!'' మధ్యలో అందుకున్నాడు అనంతయ్య.

"వాడు మీకే కాదు నాకూ కొడుకే. ఏ పరిస్థితుల్లోనైనా చదివిద్దామని మీరు అనుకుంటే కానీయండి నాకు ఆనందమే'' అంటూ ఆమె మెళ్లో ఉన్న రెండు పేటల గొలుసు తీసి భర్తకిచ్చి "ప్రస్తుతానికి ఇది పనికొస్తుంది. మీరన్నట్టు నెలనెల పంపటం సంగతి తరువాత చూసుకోవచ్చు. వెళ్లి చేర్పించి రండి'' అందామె.

"నీ గొలుసు అమ్మేయనా ! నేను నీకు చిన్నమెత్తు బంగారం కొనలేదు కాని...'' అతని మాటలు పూర్తికానివ్వలేదు అనసూయమ్మ.

"అది కాదండి ఈ గొలుసు బాగా అరిగిపోయి గుచ్చుకొంటోంది. మీకు డబ్బు అందినపుడు మళ్లీ బంగారం కొనండి. మళ్లీ చేయించుకుంటాను. సరేనా ?'' అందామె.

"అమ్మితే మళ్ళా కొనలేము. కావలసింది నాలుగు వందలేకదా ! తాకట్టు పెడదాం తరువాత విడిపించుకోవచ్చు'' అన్నాడు అనంతయ్య గొలుసు తీసికొంటూ.

అన్నాడే కానీ మరి రెండు నెలల తర్వాత పుస్తకాలు కొనటానికి డబ్బు కావాలని ప్రభాకర్ వ్రాసినపుడు, ఆగొలుసు అమ్మి తీయక తప్పలేదు అనంతయ్యకు.

ఇలా నాలుగేళ్ళు గడిచే సరికి, ప్రభాకర్ నాలుగవ సంవత్సరంకి రావటం ఈలోపుగా అనసూయమ్మ చేతిగాజుల, మెళ్ళో నానుతాడూ, ఉన్న ఎకరం పొలం వాళ్ళవి కాకుండా పోయాయి. ఆయింటికి చాకలి, దాసీది, రెండవపూట కూర, నెయ్యిలాంటివి చాలా దూరం అయిపోయాయి.

ప్రభాకర్ తరువాతి వాడు ఇంటర్ ప్యాసు అయి, అన్నచదువు పూర్తి అయిన తర్వాత కాలేజిలో చేర వచ్చని, ఈ లోపుగా కొమ్మూరి డిటెక్టివ్ నవల్సుతో మొదలు పెట్టి ఆంధ్ర పత్రికల్లో దాచి చదవవలసిన పుస్తకాల్లోకి పడ్డాడు.

ఇప్పుడు ఈ టెలిగ్రాం వచ్చింది ప్రిన్సిపాల్ నుంచి. వెంటనే భార్య, భర్తలు విశాఖపట్నం బయలు దేరేరు. విషయం ఏమిటో అర్థం గావటంలేదు అనంతయ్యకు. 'నా ఆశలన్నీ వాడిమీదే పెట్టుకున్నాను. వాడికేం కాదు కదా! నన్ను అన్యాయం చేయకు భగవంతుడా!' రెండు చేతులు జోడించాడు అనంతయ్య.

అనసూయమ్మ భర్తకేసి చూసింది.

భర్త చేతులు జోడించటమూ చూసింది. ప్రభాకర్‌ని కాలేజిలో చేర్పించిన నాటినుంచి కష్టాలు ఆమెను అన్ని వైపుల నుంచి చుట్టుముట్టి ఆమె వయస్సును పదేళ్లు పెంచాయి. దరిద్రం, ఆకలి, రెండు గుప్పెళ్ళ మజ్జిగన్నం, ఇవన్ని అనుభవించి ఆమె చేతులులాగే ఆమె మనసు గూడ రాటు తేలింది. 'మనం విధి చేతిలో కీలు బొమ్మలం. వాడికేం కాదు. అయినా మనం చేయగలిగింది ఏమీ లేదు. భగవంతుడు దయామయుడు. ఇంతకన్న నన్ను కష్ట పెట్టడు' అని మాత్రం అనుకుందామె.

వాల్తేరు స్టేషనులో బండి దిగగానే

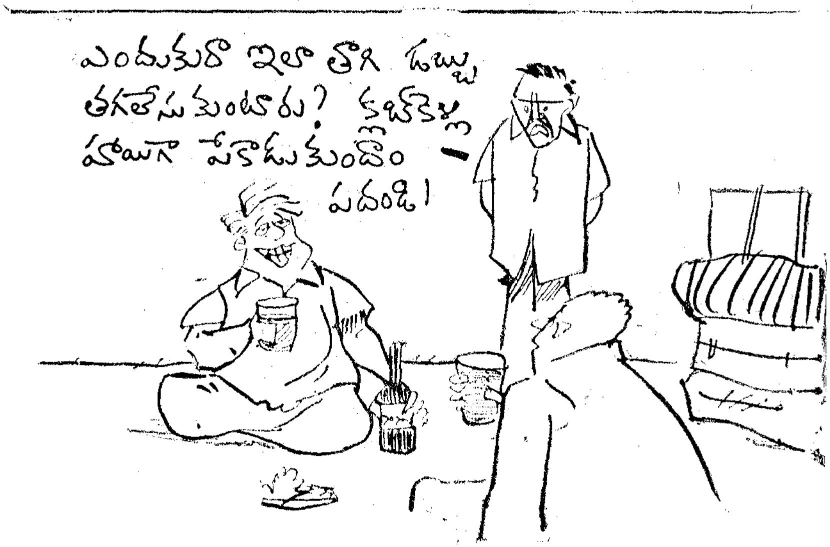

అనంతయ్య చుట్టూ చూసాడు. ఆమెకూడ దిగింది. ఆమె చేతిలో చిన్న సంచీ వుంది. అందులో ప్రభాకర్ కిష్టమైన మినపసున్ని ఉండలు ఉన్నాయి.

"బాబయ్యగారూ!" అనే పిలుపు విని టక్కున వెనక్కి తిరిగాడు అనంతయ్య. ఎదురుగా ఉన్న రంగరాజుని పోల్చుకున్నాడు. ప్రభాకర్, రంగరాజు ఒకేరూములో వుంటు న్నారు.

'ప్రభ కేమయింది' ఆతృతగా ప్రశ్నిం చాడు అనంతయ్య.

"కాలేజీలో చిన్న గొడవ జరిగింది. దాంట్లో ప్రభాకర్‌కి దెబ్బలు తగిలాయి. ఆసుపత్రిలో ఉన్నాడు అందువల్ల..."

"ప్రమాదం ఏం లేదుకదా" అడిగింది అనసూయమ్మ.

"ఇంకేం ప్రమాదం లేనట్లే..."

"పోనీలే నాయనా! నీకడుపు చల్లగా, చల్లటి మాటలు చెప్పావు. నిండు నూరేళ్ళు బ్రతుకు నాయనా" దీవించింది అనసూయమ్మ.

ఆమె ఆప్యాతయకు, ఆశీర్వచనంకు కళ్ళ నీళ్ళు గిర్రున తిరిగాయి రంగరాజుకి. "నావల్లే ప్రభకు దెబ్బలు తగిలాయి. నన్ను క్షమించండి" అన్నాడతను.

"అసలు ఏం జరిగిందేమిటి!" ప్రశ్నిం చాడు అనంతయ్య.

రండి హాస్పిటల్‌కువెళుతూ మాట్లాడు

భగవాన్ ఏమిటిది?

కోవచ్చు అన్నాడతను. ఆటో రిక్షా కింగ్‌జార్జి హాస్పటల్‌కి వెళుతుంటే చెప్పటం మొదలు పెట్టేడు రంగరాజు. "యూనివర్సిటీలో యూత్ ఫెస్టివల్ జరుగుతోంది. అందులో అన్ని కాలేజీలు పాల్గొంటున్నాయి. మొన్నరాత్రి మా ఇంజనీరింగు కాలేజి నాటకం అవుతోంది. అప్పుడే సరిగ్గా ఎవరో పిల్లికూత కూశారు. యూనివర్సిటి స్టూడెంటు కూసాడని అతన్ని పట్టుకొని కొట్టాడు మా ఇంజనీరింగు కుర్రాడు. దాంతో ఆరంభం అయింది గొడవ. కుర్చీలు, బల్లలు, పాకలు అన్నీ ఎగిరిపోయాయి. యూనివర్సిటి స్టూడెం టులు అక్కడ ఎక్కువ ఉండటంతో, మా ఇంజనీరింగు వాళ్ళు తన్నులు తిని రావలసి వచ్చింది.

ఇది మొన్న జరిగింది. నిన్న ఉదయం మా స్టూడెంటులు అంతా కలిసి యూని వర్సిటి హాస్టలుకువెళ్ళి చితకతన్ని వద్దామని నిశ్చయించుకున్నాము. అంతవరకు ప్రభకు ఈ విషయమే తెలియదు. నాటకం చూడ టానికి గూడ రాలేదు. రూములోనేచదువు కుంటున్నాడు. నిన్న మేము యూనివర్సిటీ మీదకు దాడి చేయడానికి వెళుతుంటే ప్రభ భోంచేసి రూముకొస్తున్నాడు. విషయం చెప్పిరమ్మని కోరాను. 'వద్దు రాజా నేను రాను. చదువుకోవాలి' అన్నాడు వాడు నేను వినలేదు. 'రూము తాళం ఇవ్వను. జనంలో ఒకటిగా నిలబడు చాలు' అన్నాను- చివరికి నామాటే నెగ్గింది. మేమంతా దాడి చేశాం. యూనివర్శిటీ వాళ్ళని చితకగొట్టాం. అందులో కొందరు తిరగబడ్డారు- ఇంతలో పోలీసులు వచ్చారు. మేము పరుగు పెట్టాము. ప్రభ మాత్రం సోషియాలజీ చదువుతున్న ఒక యూనివర్సిటీ కుర్రాడికి దొరికిపోయేడు. వాడు చేతిలోని బీర్ బాటిల్‌తో ప్రభ తల మీద కొట్టాడు!" ఆగాడు రంగరాజు.

'ఆ' అన్నాడు అనంతయ్య.

ఆటో తిన్నగా వార్డు ముందు ఆగింది. "ఎక్కడ ప్రభాకర్?" అంది అనసూ యమ్మ. "రండి" దారి తీశాడు రంగరాజు. అతని వెనుక మినపసున్ని వుండలు పుచ్చు కొని నడిచింది అనసూయమ్మ. అనంతయ్య అనుసరించాడు. రంగరాజు రెండు అడుగులు వేసి టక్కున ఆగిపోయేడు. ఎదురుగా పద కొండవ నెంబరు బెడ్ దగ్గర చుట్టు జనం మూగి వున్నారు. రంగరాజు గబగబ బెడ్ దగ్గర కెళ్ళాడు.

ప్రిన్సిపాల్- "వచ్చారా?" అడిగాడు రంగరాజుని. ఆవేశం, ఆయాసం, బాధ, దుఃఖం ఇవన్నిబిగపెట్టుకుంటున్నరంగరాజు ప్రేరితో అనంతయ్యని చూసాడు. "మీరు అందరు వెళ్ళండి" అన్నాడు ప్రిన్సిపాల్. చుట్టూ వున్నవారు మౌనంగా వెళ్ళిపోయేరు.

అనంతయ్య ప్రభాకర్‌కేసి చూస్తు న్నాడు. అతని ముక్కులో పెట్టిన అక్సిజన్ గొట్టంకేసి చూస్తున్నాడు. తలమీద కట్టిన బేండేజికేసి చూస్తున్నాడు. బేండేజిలోంచి కనపడుతున్న చిన్న మొహం కేసి చూస్తు న్నాడు. కాబోయే ఇంజనీరును చూస్తు న్నాడు. తన గృహ బాధ్యత మోయవలసిన నవయువకుణ్ని చూస్తున్నాడు. ఇంతలో కళ్ళువిప్పి ప్రభాకర్ తల్లిదండ్రులను చూసి చేతులు జోడించడము చూశాడు.

అతని కళ్ళు నీళ్ళతో నిండి మసకయి పోయాయి. కళ్ళు వత్తుకుని చూసాడు. బాగా చూశాడు. డాక్టరు తలమించి గుడ్డ కప్పి నిలబడటం చూశాడు.

అనసూయమ్మ చేతిలో మినపసున్ని ఉండలు సంచి జారి క్రిందపడి భళ్ళుమంది ఆమె గుండెలాగే. "భగవాన్ ఏమిటిది?" గొణిగింది ఆమె.